

Zoveel „CREDIET” en nog niet genoeg!

„Geen déblokking van stakingsgelden. De regering heeft besloten, dat voor stakingsgelden, die door de vakbonden worden opgevraagd om stakende arbeiders te ondersteunen, geen déblokking zal worden toegestaan. Aan de E.V.C. is déblokking geweigerd, toen zij dit vroeg ter ondersteuning van stakende textielarbeiders in Hilversum”.
Het Parool, 13 October 1945.

Vindt U dat zo'n maatregel naar fascisme riekt? Ja? Dan zal ik U duidelijk maken dat die zo democratisch is als ie maar zijn kan. Als er arbeiders zijn die de vrijheid nemen om te gaan staken, dan heeft onze democratische regering de vrijheid, om de centen die van deze stakende arbeiders zijn, niet te déblokken. Dit betekent dus, dat die stakende arbeiders gerust mogen doorgaan met staken, maar dat ze dan ook de consequenties hiervan moeten dragen, te weten verrekken. Is dat niet het toppunt van DEMOCRATIE.

Toen deze regering zich enige maanden geleden presenteerde, ontving zij van alle kanten „Crediet”. Personalistische socialisten, democratische soci's, humanistische idem, allemaal kwamen ze aandringen met zakken vol „crediet”. Je zou menen, dat, nu zij zoveel „crediet” ontvangen heeft, ze ook wel wat af kan staan aan deze stakende Hilversummers. Maar nee hoor; zelfs de centen van deze stakers pikt ze er nog bij! De stakende havenarbeiders van Rotterdam werd door de regering alsmede door het grootste deel der Nederlandse pers verweten, dat zij misbruik maakten van macht. Er lagen schepen met levensmiddelen op lossing te wachten. Bij nietlossen zou de voedselpositie in gevaar komen. 't Was derhalve een misdaad jegens het Nederlandse volk, deze toevallige macht aan te wenden voor parti-

Tussen Regge en Dinkel

Storm op til!

Het rommelt in de Twentse fabrieken en werkplaatsen. Voor wie horen wil is het duidelijk, dat er storm op til is. Nauwelijks is er op de ene fabriek een staking uitgebroken of reeds volgen de arbeiders van een andere fabriek hen op. Nu, Maandag 15 Oct., hadden we weer het conflict bij de N.V. Rozendaal's Import- en Exportcompany, waar het gehele personeel bestaande uit plm. 75 man na een vijftal weken van vergeefs onderhandelen, van vergeefs trachten om langs minnelijke weg tot overeenstemming te komen, in staking gegaan is. De arbeiders verdienen zegge en schrijve 60 cent per uur en waren en zijn in hun looneisen werkelijk niet overdeven. Zij vroegen slechts een verhoging tot 68 cent per uur doch zelfs daarvoor was de directie niet te vinden. Zelfs werd de rijksbemiddelaar in het conflict gemoed, welke, o wonder, ditmaal niet bij zijn eis persisteerde om zich reeds bij voorbaat bij zijn beslissing neer te leggen. Echter, ook hij kon niet verder komen dan een verhoging tot 62 cent per uur, waarmede de arbeiders vanzelfsprekend niet accoord konden gaan; met het bovenvermelde gevolg. Het lijkt wel of de Twentse textielbaronnen de arbeiders als het ware persen tot actie over te gaan. Want hoewel de industrie nog nauwelijks draait, er slechts plm. 5000 textielarbeiders werkzaam zijn, gaat men nu reeds langzamerhand weer over tot de bekende en beruchte uitbuitiesmethodes van voorheen. Wanneer een wever b.v. 4 tot 6 getouwen bedient, heeft hij daar meer dan genoeg aan en wordt aan de productie van deze getouwen wel zo veel verdiend, dat er ook nog een behoorlijk loon voor den betreffenden arbeider af kan. Maar, dat is de heren natuurlijk nog lang niet voldoende, er moet uitgehaald worden wat er uit gehaald kan worden. En zo zien we dan ook, dat het aantal getouwen langzaam maar zeker opgevoerd wordt tot 8, 10 en 12 stuks. Met in het verscheidt natuurlijk 14 en 16 getouwen zodat de arbeider hard een paar rolschaatsen of iets dergelijks nodig heeft, om al zijn getouwen bij te kunnen werken. Het is echter een teken van de kentering in de geestesgesteldheid dat de arbeiders steeds meer weigeren om zich op de oude wijze uit te doen buiten en af te beulen. Verder het aloude verdeel- en heerssysteem van de

culiere liefhebberijen van havenarbeiders, zoals het staken voor schoeisel enz. Diezelfde regering schroomt niet, om, nu zij door een toevallige omstandigheid — de geldsanering — de centen van de stakende Hilversummers in haar macht heeft, hier op een wél zéér stuitende manier, misbruik van te maken. Van machtswellust gesproken! En toch tast onze democratische regering het stakingsrecht niet aan! Hoe onze sociaal-democratische of democratische sociale ministers deze stakingsvrijheid verantwoordt zullen, is werkelijk de moeite van 't vernemen waard. Waarschijnlijk zullen zij zich in 't geheel niet verantwoorden voor deze uiterst reactionaire maatregel. In hetzelfde nummer van „Het Parool” lezen we onder de rubriek „Achter het Nieuws” eveneens iets over stakingen. Hier heeft de schrijver, (men zegt dat dit de Heer Sal Tas is, de man die met Jac. de Kadt het „Intellectuele Socialisme” uitgevonden heeft) het over de stakingen in Canada, Amerika, Engeland en Australië. Hij zegt daar o.a. van: „De staking is een ontspanningsmoment, ze is een soort moedwillig genomen vakantie, uitgeleefd op het geld, dat met de overuren tijdens de oorlog werd verdiend”. Zo'n opmerking klinkt toch wel „Intellectueel” vindt U ook niet? Je moet maar op het idee komen. Als we derhalve in de loop van de week in de Kalverstraat alleen nog maar Engels horen praten, kunnen we gevoelig aannemen, dat dit allemaal „teveelgeldhebbende” Engelse, Amerikaanse, Australische en Canadese arbeiders zijn, die met vrouw en kroost, evenals de bourgeoisie van 1918, hier komen potverteren, en met face a main en monocle, hun „vacantie-stakingen” aanwenden, om het Europese slachtoffer te bezoeken.

verschilende lonen. Die krijgt 66 cent per uur, die 68 cent en een ander weer 70 cent. Kaminhangers en touwbazen, in feite ook gewone arbeiders, betaalt men 80 cent per uur. Daarnaast natuurlijk uitbuiting van de jeugdige textielarbeiders, waar men b.v. een 18 tot 19 jarige werkman, die in feite bijna het normale werk verricht, naar huis zendt met een loontje van plm. f 15.— à f 16.— in de week.

Er wordt gekankerd en gefluisterd in de fabrieken. Het is er als in de dagen van de illegaliteit. Brieven, pamfletten en kranten circuleren er van getouw tot getouw, van speelzaal tot speelzaal, de gehele fabriek door. Maar, men zal het niet mis moeten verstaan. Het is hetzelfde gefluister en gekanker als voor de oorlog. En toch is het weer heel anders. De ondertoon er van klinkt geheel anders, het is het zachte gerommel van een oog ver verwijderde storm. En toch kan hij elk ogenblik hier zijn en zal men het geweldige uitbreken er van ervaren. Het is nu genoeg geweest. De arbeidersklasse laat niet langer met zich sellen en het Twentse kapitalisme zal alsdan oogsten wat het zelf gezaaid heeft.

Moesten wij de vorige week de vinger leggen op een uiting van de leiding der Deventer E.V.C. n.l. dat men genegen was de beslissing van het Deventer conflict eventueel in handen van de landelijke E.V.C.-leiding te leggen, deze week is het noodzakelijk, dat wij zulks ook doen ten aanzien van de leiding der Enschedese E.V.C. Of wel duidelijker omschreven, op een uitlating van den heer Hendriks, plaatselijk galariërde en voorzitter van het district Oost-Nederland, van de E.V.C. Vrijdag 12 October vond er een propagandavergadering plaats van de E.V.C. te Lossy, in welke vergadering de heer Hendriks het woord voerde. Volgens het verslag in „De Waarheid” van 15 October bleek uit de woorden van den heer Hendriks o.a. dat hij van mening was, dat het N.V.V. en de E.V.C. wel zouden kunnen samensmelten om zodoende een machtig bolwerk te kunnen vormen. Nu kennen wij den heer Hendriks als een kameraad uit de vroegere O.S.P. toen ook hij opposant was tegen de verderfelijke politiek en tactiek van de N.V.V.-leiding en stellen hem dan ook direct de vraag „Met wie we dat machtige bolwerk moeten vormen”. Soms met Kupers c.s.? Is de N.V.V.-leiding dan eensklaps zo veel beter geworden dan in de tijd

toen ook de heer Hendriks er tegen in de oppositie was? Is deze mening soms nu reeds voortgesproken uit het feit, dat een vertegenwoordiger van de Landelijke E.V.C. op een soortgelijke stoel mag zitten naast den vertegenwoordiger voor West-Europa, den heer Kupers. Denzelfden heer Kupers, waarmede de heer Hendriks zich als O.S.P.-er zich niet kon verenigen. En geloof ons, de heer Kupers van toen en de heer Kupers van nu zijn een en dezelfde gebleven, dus nog hetzelfde struikelblok voor de zelfstrijd der arbeiders als toen. Zouden de arbeiders daarom een E.V.C. hebben opgebouwd om deze na luttele maanden tijds over te hevelen in de armen van de „gezuiverde” N.V.V.-leiding? Neen kameraden, zo is het niet. Op de basis van de bedrijfsorganisatie hebben de arbeiders zich verenigd in de E.V.C. Op de basis van de eenheid in de bedrijven ongeacht politieke of godsdienstige richting. Geen schijn eenheid aan de top, doch arbeiders eenheid van onderen op. Wij herhalen wat één onzer medewerkers in ons vorige nummer schreef: Arbeiders trap er niet in!”

Wat ons opviel

OOK DE COMM. PARTIJ TEGEN STAKENDE ARBEIDERS

We lezen in „De Waarheid” van 16 Oct., dat de vakverenigingen zich in Engeland tegen de stakingen verzetten, hoewel ze de eisen van de stakers gerechtvaardigd achten. De vakverenigingsbesturen menen echter, dat de conflicten door overleg opgelost moeten worden, om de arbeidersregering geen moeilijkheden in de weg te leggen. En „De Waarheid” voegt daar aan toe: „Het bestuur van het Merseydistrict van de Britse Comm. Partij heeft zich in ongeveer gelijke geest uitgelaten.

IN ENGLAND.

100.000 arbeiders hielden een meeting in Hyde Park in Londen. Ze zijn ontevreden over hun lonen en over hun arbeidsuren, maar ze staken nog niet, zeg „Trouw”. De minister van Arbeid heeft soldaten naar de havens gestuurd, om het werk van de stakende bootwerkers over te nemen. De vakbonden dringen er bij de stakers op aan, het werk te hervatten. In werkelijkheid zijn de staat, de ondernemers en de vakbonden de saboteurs van het bedrijfsleven. 40.000 havenwerkers willen onderhandelen, maar de werkgevers weigeren iedere onderhandeling vóór het werk is hervat. Dat is dan de hoog-geroemde democratie.

DE AMERIKAANSE SHYLOCK.

„De Waarheid” van 20 Oct.: „De Export en Importbank heeft Nederland een 30-jarig crediet van 3 miljoen dollar toegestaan voor de aankoop van landbouw- en industrieproducten in de Ver. Staten. De terugbetaling geschiedt in ongeveer gelijke halfjaarlijkse termijnen. Alle aangekochte goederen zullen met Amerikaanse schepen vervoerd worden. Deze laatste bepaling, waartegen de Nederlandse regering zich tevergeefs verzet heeft, werpt een schril licht op de afhankelijke positie, waarin wij thans verkeren”.

De D.U.W.-arbeiders in actie.

Eindelijk is het kapitaal en haar regering er toe overgegaan, een algemene aanval op de arbeidsvoorwaarden van „haar” arbeidersreserve te beginnen. Zij wil de zweep van van het tariefloos gebruikten om de arbeiders en hun prestaties op te jagen. Kameraden van de D.U.W.: als we het laten bij D.U.W.-stakingen, verliezen we het. Wij moeten direct de uitbreiding organiseren naar de andere bedrijven, metaal, het geheel bouwvak, de overheidsbedrijven, de havens overal. We moeten dat organiseren. Dat betekent: Het niet aan een of meer organisaties overlaten, die het misschien doen of niet doen willen, maar het niet kunnen. Maar alle stakers van het D.U.W.-bedrijf, onder eigen leiding, zelf de verbinding met de andere bedrijven vast te leggen.

De zaak der reserve-arbeiders is de zaak van alle arbeiders. Goed. Maar het is de zaak der reserve-arbeiders, om de anderen, van de andere bedrijven, dat duidelijk te maken. Draag uw eigen gekozen leiding op, dit om middellijk te regelen, zodat zij zelf aan de slag kunt gaan om de actie uit te breiden. Zonder je eigen uitbreidingsactie is de staking zeker niet te winnen. Je staakt niet tegen een paar opzichters van de D.U.W., je staakt tegen het hele kapitaal, met regering en al.

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgto 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

„Zij doden de Geest niet, broeder!”



Alleen het Derde Front (November 1941)

„Julie moet met alle duidelijkheid doen uitkomen, dat zomin als de vrede, die Duitsland begeert als door een Engels-Amerikaanse vrede iets anders en beters verkregen kan worden dan na afloop van de eerste wereldoorlog is verkregen. De wereld bleef door tegenstellingen verscheurd, die tegenstellingen gaven aanleiding tot een nieuwe wereldoorlog in de bewapening; uit die bewapening is de tweede wereldoorlog ontstaan, waarvan op dit ogenblik voor miljoenen in de wereld het einde nog verder weg ligt dan toen de Duitse legers Polen onder de voet liepen.

De huidige oorlog woedt op volle kracht, richt dagelijks verwoestingen aan en grijpt steeds verder om zich heen. De strijd aan de fronten wordt met scherpe middelen gevoerd. Het aantal slachtoffers wordt steeds groter; radeloosheid is het deel van hen, die uit hun haardsteden verdreven, als vluchtelingen trekken langs de wegen; overal in de wereld ondergaat de mensheid in vele vormen de gevolgen der ongebreidelde vernietiging, van mensenlevens en stoffelijke goederen. Nooit is zo sterk aan de gehele mensheid gedemonstreerd, dat de uitkomst van het kapitalistisch wereldbestel barbarisme is, ondergang in bloed en tranen.

Indien Duitsland de oorlog zou winnen, dan overheerst dit land het gehele Europese vasteland en zwaait het bovendien zijn scepter in de verworven koloniale gebieden, leeft het Duitse nazi-dom zijn wildebeesten-instincten uit tegenover de gekleurde volkeren, die de koloniale krachtpatserij deel-

achtig zullen worden van de edel-germanen, die in hun misdadige vervolgingen van het Jodendom bewijzen, tot welke duivelse praktijken zij in staat zijn. Om de nieuw verworven macht veilig te stellen en nog uit te breiden (er bestaat geen grens voor de bevrediging der behoeften van het Duitse imperialisme) zal na de oorlog het door de bevochten overwinningen versterkte Pruisisch-Duits militarisme zijn wapenning nog meer uitbreiden, zal de uitbuiting van het Europese continent voor dit doel nog sterker worden gemaakt. Duitse economische organisaties, reuzen-trusts, banken, rederijen, industriële bedrijven, spoorwegen zullen de beste levenssappen van alle Europese landen opzuigen, de nazi-duitse geest van tirannie en onderdrukking zal zich als een besmettelijke ziekte uitbreiden. Slavernij en paradevasen zullen aan de bloei van de Duitse cultuur dienstbaar gemaakt worden. De nieuwe „ordening” van Europa verplettert de werkende massa in de van Duitsland afhankelijke landen. Er zal gradueel verschil zijn in de stelselmatige exploitatie van de levensbelangen der andere volkeren, maar zelfs die als Nederland de troost deelachtig worden gelegenheden over het bloedverwantschap met het uitverkoren „heerenvolk” zullen slechts vazallen van het Duitse tirannenbewind... De miljoenen van het Europese cc zullen naar een nieuwe wereldbotsing met het Amerikaans-Engelse imperialisme gedreven worden.

En als de overwinning in deze oorlog toch nog door het bondgenootschap Engeland—

Hiernaast, als hoofdartikel, herdrukken wij een artikel, overgenomen uit „Spartacus” van half November 1941, van de hand van een Noord-Hollandse kameraad, vermoedelijk één van de acht, die op 13 April 1942 het leven lieten. Het is een artikel met een uitstekende inhoud.

Wellicht zouden wij, nu na 4 jaar verdere ontwikkeling van het kapitalisme en na de ervaringen en studie in de afgelopen jaren, hier en daar iets scherper formuleringen hebben gebruikt. Maar als geheel is het van vooruitziende klaarheid, die het alleen den marxist mogelijk is te geven.

Wij gedenken alle slachtoffers. In onze gedachten staan wij, als de arbeidersfiguren in de houtsnede van Käthe Kollwitz: „Ter herinnering aan Karl Liebknecht”, aan de baren van al onze strijders. Ieder reageert anders, ondanks de gezamenlijk ondergane ontroering. Er zijn er die, diep bewogen in zichzelf gekerd, de peinzende blik in de verte verliezen. Er zijn er, die in stille ontroering, de ruwe handen strelen over de lijkwade. Een vrouw brengt haar laatste groet aan den strijder, terwijl zij haar kleine meevoot. Gebogen figuren geven de indruk van een diepe smart. Maar ook anderen zijn er, wier rechte fiere houding, wier strakke en vastberaden trekken, de wil demonstrenen om het werk dapper voort te zetten.

Zó staat „Spartacus”. Want: „Zij doden de geest niet, broeder!” Zaterdag 10 NOVEMBER vindt vanuit Amsterdam de uitvaart plaats van de 10 kameraden, die op 13 April 1942 en op 16 October 1942, door het Duitse fascisme werden vermoord.

Wij zullen ditmaal op deze plaats hun namen niet vermelden. Dat gebeurde reeds eerder en ook in de communiqué's van het comité dat de verzorging van de laatste rustplaats op zich heeft genomen, werden ze vermeld. Het gaat er niet om, welke van die kameraden meer en welke minder verdienstelijk zijn geweest voor de strijdende arbeidersklasse. Het tental is een geheel, dat vanaf Mei 1940 tot de laatste dag van hun leven, zich gaf aan de taak, om ook in de moeilijkste omstandigheden, in oorlogstijd, wanneer alle nationale hartstochten in beweging zijn gebracht, in het tijdperk van de fascistische overheersing in Europa, toen elke opwekking tot internationale solidariteit der arbeiders en tot het hooghouden van de beginnende van de klassenstrijd met de dood werd bekocht, hardnekkig de schriftelijke propaganda voorbereiden, verzorgden en uitgaven.

Amerika bevochten wordt, welke vooruitzichten bestaan dan? De schone verklaring van Roosevelt en Churchill kan geen sterfeling misleiden, die nadenken wil. Afgezien van de onderlinge tegenstellingen, die tussen Washington en Londen bestaan en die ook gedurende de tegenwoordige oorlog herhaaldelijk op de voorgrond treden, zullen beide landen gemeenschappelijk streven naar de dienstbaarstelling van het Europees continent aan het Amerikaans-Engels kapitaal. Omdat dan Engeland en Amerika de zeeën en de wereld zullen beheersen zullen Europa, Afrika en Azië uitbuitingsgebieden zijn voor de Engels-Amerikaanse banken, trusts, rederijen en fabrieken. Veel zal er gesproken worden over de onafhankelijkheid, de „democratie“, over „rechten en vrijheden“, doch allen zullen dienstbaar zijn aan de Engels-Amerikaanse belangen. Omdat ook dan gerekend moet worden met nieuwe pogingen van Duitsland, Italië en om de gevolgen te boven te komen van de geleden nederlaag in deze oorlog, zal ook het imperialisme van Amerika en Engeland nieuwe wapenrusting aan de orde stellen met de bekende gevolgen daarvan. Tenslotte zal de derde wereldoorlog losbarsten, omdat de wereld de opperheerschappij van het Engels-Amerikaanse kapitaal niet zal verdragen, omdat niet alleen Duitsland, Japan en Italië zich van dat juk willen ontdoen, maar ook de gekleurde volkeren genoeg krijgen van de rol, die hun door de democratie van Washington en Londen wordt toebedeeld. Ook de Engels-Amerikaanse overwinning in de oorlog voert naar het nieuwe bloedbad, waaraan de proletarische massa in alle landen het grootste aandeel zal leveren. Zoals het imperialisme, niet in het minst dat van Engeland en Amerika, verantwoordelijk is voor de vorige en de huidige oorlog, de volkeren der aarde naar deze oorlog heeft gedreven, zo zal een

„BEVRIJDE WERELD“

Bij het begin van een film-journaal zien we een symbolisch beeld: Vlaggen der geallieerde landen, wapperende vlaggen, en eronder, erachter, het gehele oppervlak vullend met schimmige gestalten — „de wereld“ — marcherende soldaten, donkere marcherende schimmen.

„De vrije wereld“. Grote witte letters op het donker beeldvlak.

Mensen genieten het voorrecht de wereld te kunnen denken en te weten, dat ze denken. Een van de dingen, die ons waarschijnlijk van het dier onderscheiden.

De „vrije“ wereld, 1945. Wij bezien de wereld...

Steden, puinhopen, waaronder de rottende rijken hun ziekte-verspreidende stank uitwalmten. Landen, waarover miljoenen daklozen — als mieren langs een bosweg — voortkruipen naar een plaats om te sterven. Conferentie-zalen, waar de gepolijste gezanten der kapitaals-groepen hun beleefd-dreigende gesprekken voeren — om voor hun meesters een groot stuk van de rijke buit, van de wereld met zijn miljoenen werkers-handen en rijke bodem, af te dwingen. Achter de maskers, het weten van de miljoenen-legers — de nieuw verworven gebieden, de vliegtuigbases, de tanks, de duikboothavens, de oorlogsschepen en de op gang komende fabrieken met hun legers van arbeidsslaven. Maar ook het vorsen of achter de tegengestelde voorhoofden in rekening gebracht wordt het nieuwe wapen, de atoomenergie, wier bezit betekent een voorsprong in de strijd om de wereldheerschappij.

De laboratoria, waar dag en nacht gevorst wordt naar het groot geheim, de vernietigings-energie, die landen en volken snel en wetenschappelijk tot een dode woestijn kan maken. De atoom-energie in handen van de machtigste staat, die over miljoenen menselijke levens beschikt en over het werk van hun

Engels-Amerikaanse overwinning de mensheid naar een volgend bloedbad drijven.

De beide fronten van de tegenwoordige oorlog zijn erop uit de noodlottige kapitalistische orde met haar winzucht en haar bruut geweld in stand te houden. Het wereldproletariaat zal bij de overwinning van beide fronten, het gelag betalen en het grootste deel van het kanonnenvlees leveren, dat in de derde wereldoorlog verbruikt moet worden. Die stromingen in de arbeiderswereld, die wel zeggen het socialisme te willen, doch die voor de praktijk van elke dag kiezen tussen de beide oorlogsfronten, de voorkeur aan één der fronten geven, dat front ondersteunen en zijn overwinning wensen, hebben geen uitweg voor de proletarische klasse. In ons land zijn die stromingen belichaamd in de vroegere S.D.A.P. en de vroegere C.P.N. Zij staan beiden op valse bodem en misleiden beiden de arbeiders. Zij bestendigen de geestelijke slavernij van het wereldproletariaat.

Denkt over dit alles na, proletariërs. Gij kunt niet passief blijven. Gij kunt Uzelf niet tevreden stellen met de rol in dienst van één der imperialistische fronten, de troosteloze gang mee te maken naar bloedige ondergang en barbarisme. Gij hebt een eigen doelstelling in de imperialistische wereldoorlog. Gij hebt een eigen plaats en een eigen taak. Gij moet het kapitalisme vernietigen, omdat alleen daardoor de mensheid van de monsterlijke oorlog bevrijd kan worden. Dit doel stelt het derde front. Ook in het derde jaar van deze wereldoorlog is het derde front het proletarische strijdfront van de arbeiders in alle landen weer het grootste, bezielende ideaal. Geen macht ter wereld kan op de duur beletten, dat het werkelijkheid zal worden en zijn bestaan zal laten gelden in Europa en Amerika, in de oorlogvoerende en bezette gebieden.

handen; koud, zonder persoonlijkheid, anoniem als bedrijfsleider en ambtenaar voor de werkelijke bezitters.

De kampen met „ex“-gevangenen der Nazi-bende, ondervoed, in lompen, „gevierde“ slachtoffers van het Nazidom, in de Engelse, Russische en Amerikaanse zónes.

En de kampen met collaborateurs en oorlogsmisdadigers van de overwonnen landen — nog niet berecht, terwijl de posities reeds ingenomen worden voor de komende grote strijd om de wereldheerschappij.

Opstandige gekleurde volken tegen hun heersers. — Een miljoen Chinese soldaten tegen den communisten-doder van 1927: Tsjang Kai Sjek; 70 miljoen Indonesiërs tegen het Nederlands „democratisch“ bewind; opstandige massa's in Indo-China tegen het Frans koloniaal gezag.

Massa's slecht geklede, slecht gevoede arbeiders, die weigeren het moordmateriaal te verladen, te verschenken, dat naar de koloniale gebieden moet vertrekken om hun bruine lotgenoten opnieuw tot „rede“ te brengen.

Vakbondsleiders, die in Parijs confereren, die de arbeiders VERBIEDEN hun stakingen door te zetten. Vertegenwoordigers van alle „beschaafde“ landen, goed gekleed, goed gevoed, zo van de conferentietafels met de bezitters gekomen en onderhouden door de verplichte bijdragen der arbeiders-leden, nemen besluiten, beslissen over de arbeiders, in dienst van hun meesters, het kapitaal uit het land, waarvan ze komen.

Arbeidersmassa's in lompen, ondervoed, hun kinderen barrevoets, vechtend voor hun stuk brood, tegen „hun“ vertegenwoordigers, die posities bekleden in dienst van het kapitaal, straks in dienst van de nieuwe oorlog van dat kapitaal.

Ministers aan het woord:
Atlee: Erkent in Indonesië alleen het Nederlands gezag.

(Verlof van pag. 1, 3e kolom)

Voor ons liggen een aantal van de uitgegeven documenten.

Het manifest in de Nederlandse en Duitse taal: „MEIDAG IN OORLOGSTIJD“, dat heenwijst naar het dappere voorbeeld van Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg en hun kameraden, naar de lafhartige moord op hen gepleegd en uitspreekt: „Maar de geest die hen bezielde, de geest van Spartacus, de geest van de opstand, is blijven leven in warm kloppende harten en koel denkende hoofden“. „Zij doden de geest niet, broeder!“ Het manifest besluit dan als volgt:

„De volksmassa's hebben geen belang bij een Engelse overwinning. Zij hebben ook geen belang bij een Duitse overwinning. Zij moeten eigen lot in eigen handen nemen. Zij vormen het Derde Front, dat overwinnen kan en overwinnen móet!“

„Weg met de oorlog, maar ook met de kapitalistische vrede! De wereldvrede kan alleen verzekerd worden door het zegevierende internationale socialisme!“

Voor ons ligt verder de bekende „Junius brochure“ van Rosa Luxemburg, die in het Nederlands vertaald, in de bezettingstijd in afleveringen uit kwam. Een prachtige prestatie van illegale arbeid in de bezettingstijd. We bladeren voort. Daar is de in Februari 1941 in groot formaat uitgegeven brochure: „Spartacus Ontwaakt! Het Derde Front Marcheert!“ die direct verband hield met de stakingen in Amsterdam en elders, als gevolg van de Jodenvervolgingen. De brochure wekt op tot verdere strijd en vorming van arbeiderscomités in de bedrijven.

We zien verder het „M.L.L. Bulletin“, uit welk discussie-organ ons Maandblad „Spartacus“ op den duur werd geboren. Tenslotte het veertiendaagse blad „Spartacus“, dat wij nu als weekblad kennen.

Er is reden om met grote voldoening te zien naar de houding en het werk van deze onze voortrekkers en hen bij hun uitvaart te herdenken. Maar bij deze herdenking beseffen wij ten volle, dat naast hen vele andere strijders in de afgelopen jaren zijn gevallen. Hun allen, de Spartacusgeschriften zijn daarvan een getuigenis, komt onze dankbare herinnering toe.

Bevin: Dezelfde buitenlandse politiek als Churchill...

Schermerhorn: Afschuw van de stakers in Australië, Nieuw-Zeeland, enz....

Kalinin (President van Rusland): Onze strategische positie versterken.... de vrede versterken.

Truman: Wij kwamen uit de oorlog als de machtigste natie der wereld.... de atoomenergie mag niet bekend worden.... de veiligheid van ons land....

Bevin: 5 miljoen mensen in Duitsland zonder dak, zonder voldoende voedsel, zonder warmte en dekking.... Groter catastrofe dan de atombom op twee Japanse steden....

De pers bericht (Het Vrije Volk), dat 6 à 7 miljoen dollar waarde ligt te bederven in Europa, waarvan de helft bestaat uit grondstoffen, kleding en medicamenten....

35 miljoen mensen gevallen in de oorlog in Europa en Afrika.

10 miljoen mensen vermoord in concentratiekampen.

50 miljoen Chinezen gevallen in de oorlog.

Arbeidersmassa's worden ingezet om de wereld opnieuw op te bouwen voor de bezitters van die wereld, zonder voldoende voedsel.

(Zie vervolg op pag. 8, 3e kolom)

AAN HEN DIE VIELEN

In stille ontroering willen wij gedenken de makers die van ons heen zijn gegaan. Aan allen eerbiedig aandacht schenken: hoe hebben ze daar bij die doodsmuur gestaan.

Het was op een gouden voorjaarsmorgen, de zon bescheen hen, het was voor het laatst. Zoo hebben ze afscheid van 't leven genomen, onze dappere, dierbare kameraads.

„Aanleggen, geeft vuur!“ zoo klonk het commando, het knallen van schoten, toen was het gebeurd. Acht vrouwen, hoe dapper ze ook willen wezen, blijven alleen, wijl hun hart is verscheurd.

Maar uit dat leed werd een eenheid geboren: leggen we een plechtige belofte af. We brengen de maats die te zamen vielen, ééns bij elkaar in een makkergraf!

Dit schreef ik op in de nacht, nadat ik de boodschap kreeg dat ze geschoten waren, op 13 April 1942, in de gevangenis. MIEN. S.

NOVEMBERDAGEN

Voor jonge mensen betekenen de Novemberdagen geen herinnering. En ook hun zeggen ze niets, die in de jaren 1917—1918 nog kinderen, of nog half kinderen waren. Zij hebben er wel van gehoord, zeker, de ouderen hebben ervan verteld, de kranten erover geschreven, herdenkingsredenaars meer of minder pathetisch de herinnering eraan wakker geroepen. Maar levendig zijn de Novemberdagen voor de jeugd niet. Zoveel is er tussen geschoven, zoveel noodlot en zoveel vervalsing.

Wij ouderen, die actief of als toeschouwer de herfstdagen van 1917 en 1918 beleefden, kunnen het dikwijls niet goed begrijpen, dat de resultaten en lessen der Novemberdagen in vergetelheid geraken konden. Juist deze laatste jaren dachten we vaak terug en menigeen hoopte zelfs, dat de geschiedenis zich zou herhalen. Er zijn namelijk ook onder hen, die zich Marxisten noemen, niet weinigen, die vergeten, dat het Marxisme slechts één dogma heeft, n.l. geen dogma te hebben. Dat maakt het juist zo moeilijk. Hoe eenvoudig zou het niet zijn, als men zo'n soort Marxistische catechismus schrijven kon. Maar dat kan nu eenmaal niet. Er bestaat niets in dat opzicht, wat men als Marxist van buiten zou kunnen leren, zelfs geen citaten. Men kan en moet veel lezen. Maar het doel van dit lezen is niet, het gelezene als overtuiging te kunnen overnemen. Ook niet de woorden van Karl Marx en niet die van Lenin of van wie ook. Waren zij dan geen grote mannen? Zeker waren ze groot, denkers en werkers van een formaat, zoals de geschiedenis ze slechts zelden voortgebracht heeft. Maar hun woorden op zichzelf bewijzen niets, hun denk-resultaten moeten altijd weer bewezen worden, om bewijskracht te kunnen hebben. Erg, heel erg voor menigen, die zijn kindergelooft door een nieuw kindergelooft zou willen vervangen, het geloof aan Karl Marx en zijn bijbel, die hij in 't geheel niet geschreven heeft. „Het Kapitaal“ is geen bijbel, men kan het van buiten kennen en toch niets van Marxisme begrepen hebben. Daar komt nog bij, dat het moeilijk is zulke boeken van buiten te leren. Niet zo zeer door de moeilijke stof en de gecompliceerde taal, waarvan de geleerden der 19e eeuw zich bedienden. Het is zo moeilijk de

tekst van deze werken woordelijk in je hoofd te stampen, omdat ze geen pathos bezitten, geen plechtigheid, geen poëzie. En toch verbergt zich achter de zakelijke wendingen, de cijfers en mathematische formules, de revolutionaire tot-macht-koming der burgerlijke klasse en haar maatschappelijke orde, het lawaai der fabrieksmachines en het stemmen der 'ontrechten'. Het Marxisme is de niet-plechtige, onpathetische geschiedschrijving der maatschappelijke tragedie. En deze laatste is een voortgezette tragedie; haar handeling zet zich voort, zij voert altijd weer tot dramatische hoogtepunten. Maar de geschiedenis herhaalt zich niet. Men kan vergelijken — zeer voorzichtig —, maar men kan nooit verwachten, dat he gebeurde zich op precies dezelfde manier herhaalt. „Men kan nooit tweemaal als dezelfde in hetzelfde water gaan“, zegt een denker der oudheid. Wat we bij uitzondering eens citeren willen.

Wij hebben verlangd naar de Novemberdagen, wij, de oudere generatie, die voor de tweede keer een wereldoorlog meemaakte. Wij herinneren ons in de tijd tussen 3 September 1939 en de lente van dit jaar altijd weer en met de hardnekkigheid van hen, die niet willen vertwijfelen, de geweldige levensuiting der Russische arbeiders en boeren, die zich met de schijnverandering van de Kerenski-revolutie van Februari 1917 niet tevreden stelden.

Hoe was dat toen? Het werd steeds duidelijker gedurende de eerste twee en een half jaar van de eerste wereldoorlog, dat het oude Rusland met zijn feodale werkwijze en structuur der sociale verhoudingen, met zijn zwakke industriële ontwikkeling, voor de druk van de imperialistische machtsstrijd zou moeten wijken. Arbeiders en boeren, soldaten en matrozen verzetten zich tegen hun ondergang. De bourgeoisie zag haar grote kans. Zij kon de onvermijdelijke stoot tegen het Tsarisme en de feodale clique opvangen en zich door de aanstorm der massa's onder de leuzen der „democratie“ aan de macht laten brengen. Dit gelukte in de Februari-dagen van 1917. Slechts voor enige maanden. De herfst sloeg de hoop der Kerenski-republiek de bodem in. Oude vertrouwde namen duiken in onze herinnering op. Namen van personen, die de partijen symboliseerden. Na

men van fabrieken als Putilov, van het oorlogsschip „Aurora“, van Smolny, waar de Al-Russische Sowjet zitting hield, van het Winterpaleis, dat de arbeiders, soldaten en matrozen in stormloop namen en uit welks achterdeur Kerenski zich symbolischerwijze terugtrok. En dan „De oproep aan allen“. Dat was in de herfst van 1917, toen voor de eerste maal in de geschiedenis miljoenen en miljoenen de eerste stap deden tot eigen macht. De tweede stap deden ze daarna niet meer. Aan hun voeten hing loodzwaar het gehele gewicht der wel getroffen, maar nog ongebroken macht van de grote vijand, die wij het wereldkapitaal noemen.

Een jaar later een tweede aanloop in de landen van Midden-Europa. Een stap, neen, slechts een halve stap in Duitsland en de oude Donau-monarchie. Wij herinneren ons onze grote hoop. De keizer ging, de generaals bleven. Zij zorgden voor de orde in naam van een dundoek van andere kleur en voor rekening van de banken en kartels, van de grote vijand, aan wie toen, evenals nu, de sociaal-democratie trouw bleef. Met wie ze de vrede bewaren wil en moet en waarmee de mensen niet in vrede leven kunnen, tenminste als ze werkelijk leven willen.

Op deze herfststormen hebben we gewacht en met zwakke krachten gepoogd, de herinnering aan 1917 en 1918 wakker te houden. En velen, die evenals wij, wachtten en hetzelfde verloop verwachtten, werden teleurgesteld. Het voltrekt zich anders en het kan zich slechts anders voltrekken in een nieuwe fase der ontwikkeling.

Wij werden niet teleurgesteld, omdat we niets „van boven“, maar alles „van anderen“ verwachtten. Geen nog zo plechtige zitting van leiders en zogenaamde vertegenwoordigers der arbeiders brengt de vijand de stoot toe of verwerkelijk de begeerde eenheid, de voorwaarde voor onze overwinning. Alleen van onderop kan ze komen, de eenheid, alleen uit de eigen ervaring kan het bewustzijn van eigen kraacht en verplichting tegenover zichzelf en hun gemeenschappelijkheid ontstaan. Wij kunnen helpen de herinnering te wekken, wij kunnen de oude ervaringen doorgeven en tot een waardevol bestanddeel van onze theorie, praktijk en strijd tactiek maken. Begrijpen moeten de arbeiders het zelf, handelen moeten ze zelf, gemeenschappelijk, voor een gemeenschappelijk doel. En zo waarden we de herfstdagen van 1945 ook anders. Niet van Potsdam en Parijs, niet van San Francisco of Dumberton Oaks, niet van Jalta of Londen kan het komen, wat wij als toekomst verwachtten.

Het komt van het verzet der arbeiders tegen het neo-fascisme, de nieuwste fase van het kapitalisme. Het komt tot uitdrukking aan alle vier hoeken der aarde. In de strijd van de Chinese communisten tegen Tsjang-Kai-Sjek, van de Chinese arbeiders en boeren, die het bondgenootschapsverdrag van de Chinese en Russische generalissimi niet willen ratificeren. In het „neen“ der Engelse en Amerikaanse arbeiders tegen de loon- en arbeidsvoorwaarden, die „hun“ vakverenigingen als rechtvaardige en goedkope bijdrage der arbeidersklasse aan de heropbouw der „vreedzame“ kapitaalsuitbuiting aanduiden. In de weigering der „koloniale landskinderen“ hun oude ellende onder nieuwe namen te accepteren, in de vanzelfsprekendheid, waarmee de arbeiders van alle continenten het wapen- en manschappen-transport ter „tot rustbrenging“ der opstandige klassegenoten, afwijzen, in de onbekommerdheid, waarmee de arbeiders der gehele wereld zich niets aantrekken van de aanspraken der erkende „arbeiders-organisaties“ en waarmee zij zelf doel en duur van hun verzet en aanval bepalen, ook al noemt men ze duizendmaal „wild“ en al roept men op tot vaderlandslievende orde.

De grote wending heeft een ander ritme (Zie vervolg op pag. 6, 3e kolom)

De Gekleurde Bril

In deze aantekeningen willen we een onderwerp behandelen, dat eigenlijk te omvangrijk is voor een weekblad, want het moet over verschillende nummers van ons blad worden verdeeld. We menen echter, dat ieder artikel op zichzelf toch al voldoende stof tot overdenking kan bieden en daarmee is dan het stuksnijden van het onderwerp voldoende gerechtvaardigd.

Laat ons eerst kort samenvatten, waarover we het zullen hebben. We zullen spreken over het historisch materialisme, dat is dat deel van het marxisme, dat zich met de veranderingen in het denken, voelen en willen van de mensen bezighoudt. Het houdt in, dat onze geestelijke inhoud niet uit de blauwe lucht komt vallen, maar dat ze deze aan de maatschappij ontleent, in het bijzonder aan de strijd om het bestaan. In het maatschappelijk arbeidsproces en het samenleven ontstaan onze opvattingen over goed en kwaad, recht en onrecht en onze maatschappelijke idealen. Hieruit volgt, dat de inhoud van goed en kwaad en van recht en onrecht geen eeuwigheids zijn, maar dat ze veranderen met de maatschappij, waarin we leven. En omdat de geestelijke inhoud zich vooral rondom het maatschappelijk arbeidsproces groepeerd, ontstaat in onze klassenmaatschappij een klasse-denken, klasse-voelen en klasse-willen. Kortom: het maatschappelijk zijn bepaalt het bewustzijn. Hiermede hebben we dus aangegeven, waar de reis heen gaat in deze aantekeningen over mens en maatschappij.

Wie de werking van geestelijke processen, zowel van dieren als van mensen, wil begrijpen, moet van de onwrikbare grondslag uitgaan, dat ze een wapen, een werktuig zijn in de strijd om het bestaan. Ze verrichten dus een levensfunctie. Met de geestelijke vermogens moeten zowel de dieren als de mensen hun wereld leren kennen, om zich daarin te kunnen bewegen, dus om aan hun voedsel te kunnen komen. De geestelijke vermogens zijn in de eerste plaats een functie van de voeding. In verband daarmee produceert ieder dier zijn eigen „waarheden“, waarop het vast vertrouwen kan. Zo heeft de kat als „waarheid“, dat water een onaangenaam goedje is, terwijl het voor de eend een kostelijk iets is, dat voedsel bevat. Ieder dier heeft z'n eigen waarheid, die voor het andere een leugen is. Het gaat er maar om, welke betekenis dezelfde dingen of gebeurtenissen voor hem hebben. En dit geldt voor de mensen net zo, doordat niet iedereen de strijd om het bestaan onder dezelfde voorwaarden voert. Zodoende ontstaan ook voor de mensen verschillende „waarheden“, al naar de betekenis, die de dingen of de gebeurtenissen in hun leven hebben.

In dit verband willen we een paar opmerkingen maken over het waarnemen, laat ons zeggen, het zien van de dingen. Er is een tijd geweest, dat men meende, dat iedereen de dingen om hem heen hetzelfde moest waarnemen. Zo is bijv. een slak doodgewoon een slak en dat zal hij voor iedereen zijn. Zo is een huis voor iedereen een huis, een politiebureau een politiebureau. In die tijd meende men, dat onze zintuigen, gehoor, gezicht, reuk, smaak, gevoel, ons een beeld van de dingen brengen, dat voor iedereen gelijk moet zijn. Later is men dat echter anders gaan zien, doordat men zich er van bewust werd, dat het er eigenlijk om gaat, welke betekenis al die dingen voor de mensen hebben. Zo is een slak voor ons een weerzinwekkend dier. Ze vervult de meesten van ons met afkeer. Maar een Australiër slaakt een vreugdekreet, als hij een vette slak of

TER DISCUSSIE

een vette rups ziet en hij eet hem meteen op.

Nog een paar voorbeelden. Verschillende mensen staan voor een huis. De een schat terstond de waarde op f 20.000, hij schat de lasten, die er op rusten en de opbrengst van de huur en komt tot de conclusie, dat 't kapitaal 10% kan opbrengen. Dat is een huisbaas. Een ander ziet niets van dat alles, maar hij verlustigt zich in de lichtschakeringen, die de ruiten bieden. Hij is schilder. Een metselaar ziet geen huurwaarde, geen licht-effecten, maar wordt getroffen door de verschillende prestaties van metselwerk. Zo ziet ieder aan hetzelfde ding heel wat anders. Het betekent voor hen allen iets anders. Daar is het politiebureau. De burger ziet het met rustige zekerheid van bewaakt-zijn; de misdadiger ziet het als „stormteken“, menige arbeider ziet het als symbool van klasse-onderdrukking. Een ander kras voorbeeld: In een van de Amsterdamse ziekenhuizen lag een jongetje van 10 jaar. Toen zijn moeder op bezoek kwam, zei het ventje, dat over hem een „smeris“ lag, die „gelukkig allebei z'n poten gebroken had“. Het hoeft zeker geen nader betoog, dat het ventje bij het zien van een agent heel wat anders waarneemt, dan de brave burger. Hetzelfde ding heeft voor beiden een heel andere betekenis. Ze zien niet hetzelfde.

Wat betekent dit alles? Dat het waarnemen

Een beweging van afschuw ging door de mensen in de donkere bioscoopzaal, toen op het doek een zeer klein gedeelte van de film „Bergen Belsen“ vertoond werd. Het waren een paar beelden van de film, door het Engelse leger bij aankomst in het kamp opgenomen, maar meer dan alle gesproken of geschreven woorden, schroefde het zich in onze hooften. De nog levende skeletten, de uitgeteerde handen, de bewegende geraamten, we namen ze mee naar huis, we namen ze mee in ons verder leven; ze spelen een rol in onze haat tegen het fascisme, dat zulke dingen bedreef, tegen het internationaal heersersdom, dat dit systeem in het zadel hielp, ermee pacteerde en het pas vernietigde, toen het voor hun eigen macht te gevaarlijk werd. De bergen lijken deden ons minder, maakten minder indruk op de mensen, dan de „levende“ ellende, deze bewegende tragedie. Bergen Belsen, oord der verschrikking, voor latere geslachten misschien enkel een monument van een barbaars verleden.

„In Bergen Belsen zijn de 17.000 geïnterneerden“ in een 24-urige hongerstaking gegaan, wegens te weinig voedsel, wegens te weinig bewegingsvrijheid.”

meldt een officieel bericht. Neen, het zijn geen nazi-ambtenaren, het zijn geen s.d.-ers, geen functionarissen van de nazi-partij, maar mensen; die jarenlang reeds in de Duitse concentratiekampen gevangen waren, en waarvan de „vrijheidszenders“ uit Londen tijdens de bezettingstijd zo sensationeel spraken konden. En mede waarvoor het zo noodzakelijk was, het geallieerde front te helpen de oorlog te winnen. 17.000 Duitse en Poolse Joden, voor wie op de wereld geen andere plaats te vinden was, dan het verdoemde moord-kamp Bergen Belsen. Zijn daar misschien hun ouders vergast, zijn er hun kinderen omgekomen? Waart de lijkenlucht er rond?

De „democraten“ zijn niet sentimenteel, de „democraten“ zijn niet zeer democratisch,

van de dingen en de gebeurtenissen helemaal niet zo neutraal is, als het op het eerste gezicht lijkt. Wat we zien, wordt niet alleen bepaald door het ding, dat buiten ons is, maar tegelijk door wat in ons hoofd reeds als geestelijke inhoud aanwezig is. Als we iets waarnemen, doen alle ervaringen, die we in ons leven hebben opgedaan, als één geheel mee. Als we iets waarnemen, treedt zo ons hele sociale milieu in werking. Wat we zien, wordt bepaald door wat we vroeger hebben beleefd en wat daarbij voor levensbetekenis van ons was. Of we mogen ook zeggen: Ieder ziet de wereld door z'n eigen bril.

Daarbij is echter te bedenken, dat die bril niet zo heel erg „eigen“ is. Wel wordt de betekenis, die de dingen voor ons hebben, door de reeds aanwezige geestelijke inhoud bepaald, maar deze aanwezige inhoud is geen persoonlijke aangelegenheid. Het is een maatschappelijk product. Als wij afkeer voelen bij het zien van een slak, maar een Australiër met vreugde vervuld wordt, wil dat zeggen, dat onze afkeer en zijn vreugde sociale producten zijn. Het waarnemen is dus geen individuele aangelegenheid, maar een sociaal-psychologische. Individuele waarnemingen in de zin, dat ze los te maken zouden zijn van de maatschappij, bestaan niet. In al wat we zien, horen, ruiken, voelen, proeven, bij alles wat we waarnemen, spreekt heel de maatschappij mee. In het waarnemen leggen we de neerslag van onze samenleving, hoe die door ons is verwerkt, ongeacht of we dat willen of niet. De „eigen bril“ is een maatschappelijk product. Wat aan die bril „eigen“ is, is dat de waarneer zelf ook tot de maatschappij behoort, als zodanig zijn plaats in het sociale milieu heeft en er in „werkt“. Zo blijkt dus, dat de hele geestelijke inhoud

VOORTDURENDE BEROEVING

NU DE OORLOG GEWONNEN IS.

Deze gevangenen krijgen hun aantal calorieën per dag en zij worden niet mishandeld. Hiermede kunnen ze genoeg nemen. Zij hebben immers geen „middelen van bestaan“ en geen huis? De nazi-ambtenaren, die zo flink onder Patton werkten, hadden wel middelen van bestaan, en ook een huis. Misschien zelfs meer dan één en de vrouw van Kramer heeft een eigen verpleegster. Zij zijn geen gevangenen in lompen, die nu eenmaal gewond zijn — sommigen reeds acht of tien jaar — aan het „kampleven“. Maar de gevangenen hebben door hun demonstratieve hongerstaking een beroep op ons gedaan, op ons, de arbeidersklasse. En hun beroep kan voor ons meteen een waarschuwing betekenen.

ONZE „DEMOCRATISCHE“ HEERSERS ZIJN NIET VIES VAN DENAZI-KAMPEN. En de „socialistische“ regering, in dit geval de Engelse, steekt geen vinger uit, om de concentratiekampschande te doen verdwijnen. Ze is niet erg sentimenteel en ook niet zo zeer „socialistisch“. De hongerstaking in Bergen Belsen, in de „bevrijde“ wereld, is het sein: Weest op je hoede, arbeiders! De kampen bestaan en ze worden gebruikt. Vandaag voor „displaced persons“, morgen voor opstandige werkslaven!

Maandenlang ging het gerucht: In Rusland zijn nog gevangenen! Hij, die familie, vrienden had onder de weggesleepte slachtoffers van de Nazi-furie, wachtte tevergeefs op enig nader bericht, op lijsten met namen van de „bevrijde“ gevangenen. Toen de lijsten uit Rusland uitbleven, toen er geen bericht meer kwam, vervloog ook deze hoop, en beschouwde men het gerucht eenvoudig als een gerucht zonder enige concrete grond.

En toch zijn ze er. We weten het van „De

als totaal een richtende werking uitoefent op het waarnemen, voelen, willen en denken. Onze hele levenservaring werkt als totaliteit, die ons direct tot de betekenis van de dingen voor ons voert. D.w.z. het voert ons direct tot een beoordeling van dingen en gebeurtenissen. Duidelijk komt dat bijv. aan de dag bij het ventje in het ziekenhuis, waarover we hierboven spraken. Het is wel duidelijk, dat

Over JEUGD en Schotjesgeest

Er hebben zich heel wat nieuwe jeugdorganisaties aangediend na de oorlog. De een doet zich erg democratisch voor, van een ander hoor je weer dat hij voor alle jeugdige personen verplicht lidmaatschap eist, één derde heeft iets van „socialisme“ in zijn naam. En toch willen ze allemaal hetzelfde, want hoe ze het ook zeggen, het is: Eenheid en weg met de schotjes! Nu doet dit beginsel erg sympathiek aan en wij willen geloven dat deze eenheidsgedachte door vele jongeren hartstochtelijk wordt gedragen. Wij kunnen ons best voorstellen dat velen de oude vorm, de oude jeugdbond, verwerpen. Dat was immers of een wandelvereniging of een geheelonthoudersbond of een gezelligheidsvereniging en na oorlog en ontbering wil de jeugd meer dan dat. Daar komt nog bij, dat de oude jeugdbonden gefaald hebben in hun bemoeieningen, de „nihilisten“, de bioscoopkuieraars en slenteraars tot zich te trekken. Inderdaad, alles bijeen lijkt de wil tot eenheid een loffelijk streven.

Maar dichterbij gekomen moeten wij ons oordeel wijzigen. Daar hebben ze het om te beginnen over nationale eenheid en „eenheid in de echte vaderlandse zin van het

deze eigenschap van de menselijke geest van het grootste belang is voor zijn strijd om het bestaan. Het stelt hem in staat, snel te besluiten en te handelen in wisselende situaties; het geeft hem een gevoel van zekerheid, omdat dit totaal van zijn ervaringen zijn zuiverste weten belichaamt, dat gedurende zijn leven honderden malen praktisch werd bevestigd.

woord“, een van die gevaarlijke phrasen, die in deze tijd opgang maken. Ook verder is er nog heel veel wat ons tegen staat, of beter gezegd, heel wat waar wij geen vrede mee kunnen sluiten.

Bezie eens zo 'n vaderlandslievende organisatie, laten wij de belangrijkste nemen, de „Nederlandse Jeugd Gemeenschap“. In punt 1 van het beginselprogramma staat: „De N.J.G. stelt zich op het standpunt, dat de arbeid van alle jeugdwerk, dat zich bij haar aansluit, zich ten doel moet stellen de bevordering van waarden van hoger orde: gerechtigheid, waarheid en naastenliefde, zoals deze in de historie van ons volk gegroeid zijn uit het Christendom en die in de eerbiediging van de medemens een van haar hoogste uitingen vinden.“ Het is een wat vastomlijnd programma voor een jeugdvereniging die zich „overkoepelingsorganisatie“ noemt.

Denken zij werkelijk de hele Nederlandse jeugd op het voetstuk van het Christendom te kunnen verzamelen? Of krijgen we alleen te horen wat we vroeger al zo vaak opgedist kregen, dat 't het Christendom en niets dan het Christendom is, waar heel onze moraal

over de Russische productiemiddelen en arbeiders-massa's andere zorgen. Kalinin, de „president“ waarschuwt, dat alle gevaren nog niet zijn weggevaagd.

„... het behalen van de vrede betekent niet, dat alle gevaren voor onze staat en het socialistische systeem zijn weggevaagd, want slechts de onmiddellijke en concrete gevaren zijn verdwenen. Wij moeten onze overwinning dusdanig versterken, dat het oorlogsgevaar voor een lange tijd effectief verbannen is. Wij zijn sterker geworden. Wij moeten onze territoriale en strategische positie verbeteren. Thans moet alles versterkt worden“... (United Press).

Onze overwinning versterken, onze territoriale en strategische positie verbeteren, dat zijn woorden, waar wij in onze taal voor zeggen: „wij moeten ons voorbereiden voor de nieuwe wereldoorlog.“ Een versterking van een territoriale positie, dat betekent in onze woorden: wij moeten een nog groter stuk van de wereld beheersen, van de grondstofgebieden, van de mensen die daarop werken, en van de markten voor onze producten.

18.000 gijzelaars in Rusland, 18.000 gevangenen, „bevrijd“ van de nazi's, opnieuw gevangenen door de bevrijders. 18.000 voorzover wij weten. Vijf maanden na het beëindigen van de oorlog, na de overwinning door de „verenigde naties“, van de „democratie“!

Reeds kondigden de machthebbers de voorbereiding voor de nieuwe oorlog openlijk aan.

Worden deze gevangenen van Duitsland, nu gijzelaars in Rusland, opnieuw gevangenen, als het zover is? Als de vrede zo goed verdedigd is, dat men tot de aanval kan overgaan?

Zal de arbeidersklasse der wereld het zover laten komen?

Kunnen wij deze nieuwe verantwoording op ons nemen, zonder er iets tegen te doen? Iets te doen, vóór het te laat is?

en onze wereldbeschouwing op gebouwd zijn?

Ook elders propageert de N.J.G. er ijverig op los. Roeien en kamperen, lekespel en volkszang, alles wat nu eenmaal bij een jeugdvereniging behoort, staat op de lijst. En plotseling ontvoert zich de N.J.G. als voorstander van verplichte sociale dienst! Naast sport, spel en vermakelijkheden dus opeens een politieke doelstelling.

Punt 4 van het programma zegt: „De overheid zal dankbaar zijn, een orgaan aan te treffen, waarin zij de vertrouwenspersonen van het hele Nederlandse jeugdwerk aantreft (het bestuur van de N.J.G.) en waaraan zij met een gerust hart het toezicht op trekken en kamperen en op de kwaliteit van het jeugdwerk kan overlaten, waaraan tevens gebouwen, terreinen en materiaal ter beschikking kunnen worden gesteld.“ En als enkele zeer hervormingsgezinde personen hun zin krijgen, dan kan de strafrechter je over enige tijd tot het lidmaatschap van een der bij de N.J.C. aangesloten verenigingen veroordelen! Wat werd er ook al weer gezegd over deze doelstellingen? O ja: „De N.J.G. wijst elke staatsjeugdorganisatie af“.

De opzet der N.J.G. is duidelijk. De verschillende jeugdorganisaties kunnen zich er bij aansluiten en dan moeten ze Christendom en „trouw aan vorstin en vaderland“ en de oranje cirkel van het embleem en sociale dienst aanvaarden. Of zij blijven er buiten, dan zullen zij het natuurlijk met minder kampeerterrinen en gebouwen moeten stellen. Maar in beide gevallen houdt het bestuur van de N.J.G. toezicht op de „kwaliteit van het jeugdwerk“.

Wie zit er eigenlijk in dat bestuur, wie zijn die vertrouwenspersonen? Wel, na de vorige oorlog kwam de vrije jeugdorganisatie op, een schuchtere poging van de jeugd, zij het ook niet de arbeidersjeugd, om over eigen vraagstukken in eigen kring te beslissen. En je zou nu kunnen vermoeden, dat de eenheidsorganisaties dit streven zullen voortzetten. Mis, want de N.J.G. wordt geregeerd door een hele reeks doctoren, dominees en meesters, die toch wel het best over jeugd-aangelegenheden kunnen oordelen. Zij zullen wel vertellen wat de jeugd mag zeggen en wat niet en wat er met de jongens en meisjes gebeurt, die uit de band springen, en hoe het leiderskader moet worden en op welke graad van domheid de N.J.G.-er moet worden gehouden.

Niet alle jeugdorganisaties zijn zo reactionair als de N.J.G. (dat moet de A.J.C. horen, want die zit er ook bij). Maar toch zweemt hun eenheid angstvallig naar vaderlandsliefde en hun meest „voortuitstrevend“ denkbeeld is kiesrecht voor mensen van twintig en een en twintig. Een enkele trekt zijn leden ook een uniform aan, wat wel van de meest zuivere eenheidsgedachte getuigt.

Ja, ook wij zijn tegen de schotjesgeest. Maar wij willen een heel ander schotje opruimen dan de N.J.G., de A.N.J.V. en al de anderen. Een veel belangrijker schotje, een schotje dat zelfs de moderne jeugdorganisaties nog niet hebben gezien. Het is het schotje dat aan het eind van zes jaren lagere school en misschien nog een paar jaar M.U.L.O. of avondschoon staat. Het schotje dat den jongen arbeider juist zoveel laat leren als nodig is om de regeringsvoorlichting te „begrijpen“. Het schotje dat de arbeidersjeugd belet van kunst en verre streken en van alles wat anderen mooi vinden te genieten, het schotje waarachter de jonge fabrieksarbeiders, wegwerkers, ateliermeisjes en kantoorbedienden reikhalzend staan uit te kijken en waar slechts zo af en toe een paar meters ellendige prutsfilm of een voetbalrubriek over heen waaien.

Dat schotje dient opgeruimd!

Over collectieve schuld en bewustwording

Een verslaggever van „Het Parool” heeft een onderhoud gehad met de bekende Zwitserse psycholoog Jung. („Het Parool”, 24 Oct.) Daarbij hebben ze het gehad over de collectieve schuld van de Duitsers en over de haat van de verschillende bevolkingen van Europa tegenover collaborateurs en Nazi-handlangers. Hierbij liet Jung zich als volgt uit:

„In Duitsland en door de Duitsers zijn misdaden begaan, zo massaal en verschrikkelijk, dat heel Europa er door gepromitteerd is. Duitsland heeft zijn Europese familie schande aangedaan... Alleen als de Duitser zijn collectieve schuld erkent en zich daarnaar gedraagt, heeft hij kans op de duur weer als een behoorlijk mens te worden aanvaard... Hitler had niet kunnen optreden, als hij in het Duitse volk geen weerklank gevonden had.”

De verslaggever had wel enige bedenkingen tegen die opvattingen over de collectieve schuld. Hij meende, dat niet het hele Duitse volk verantwoordelijk gesteld kon worden voor de misdrijven van de Nazi-bandieten. Daarom vroeg hij nadere uitleg over die collectieve schuld en gaf zijn bezwaren als volgt weer. Hij zei, dat de Duitsers bij ons zoveel verantwoordelijkheid hebben gewekt, doordat zij het begrip collectieve schuld herhaaldelijk op ons hadden toegepast. Zo bijv. bij het neerschieten van onschuldige gijzelaars, wanneer een aanslag op een Duitse militair had plaats gehad, of als goederen van het Duitse leger waren beschadigd. In Nederland werd deze toepassing van collectieve schuld juist als onmenselijk en onrechtvaardig gevoeld.

Wat had Jung daarop te antwoorden? Hij zei: „Een verstandig mens, die met zijn geweten te rade gaat, zal niet de enkeling zonder verhoor verantwoordelijk stellen voor misdaden, die niet persoonlijk door hem zijn uitgedacht, begaan of gedgekeurd”. Naar onze mening zou hieruit volgen, dat de Duitsers niet collectief verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor de misdaden in deze oorlog gepleegd. Deze conclusie zou ook voor Jung moeten volgen, voor zover hij een verstandig mens is. We zeggen: voor zover hij een verstandig mens is. Want Jung zegt verder: „We moeten echter rekening houden met het feit, dat de mens niet uitsluitend verstandig is en dat velen in het geheel niet verstandig of zich van hun houding bewust zijn.” Dit onverstand en deze onbewuste houding openbaart zich dan in „de haat tegen de Duitsers en de nog grotere haat tegen de Nationaal-Socialisten”. En deze haat „berust op niet te loochenen feiten”.

Plukken we de redenering van Jung uit elkaar, dan is zijn opvatting klaarblijkelijk deze: „Als verstandig mens kan ik de collectieve schuld niet erkennen, maar als onverstandig mens laat ik mij door mijn haatgevoelens leiden. En de onverstandige Jung verklaart hen toch allemaal schuldig”. We moeten eerlijk erkennen, dat we voor dit soort psychologie, die ons als hoogste wijsheid wordt opgediend, bitter weinig respect hebben.

Dit is de wezenlijke inhoud van wat Jung te berde bracht. Maar daarnaast gaf hij nog wel uitvoeriger beschouwingen, waaraan we nu onze aandacht willen geven. Of hier de Jung als verstandig mens of de onbewuste, onverstandige Jung aan het woord is (want na zijn uiteenzetting moeten we dat uit elkaar houden) kunnen we dan nog zien. Hij zegt:

„Hitler had niet kunnen optreden, als hij in het Duitse volk geen weerklank had gevonden. Maar ook de andere Europeanen zijn bij hun misdaden betrokken, want iedere psyche heeft deel aan de gemeenschap, waarin hij leeft.”

Ons lijkt dit een argument, om niet uitsluitend het Duitse volk voor de misdaden aansprakelijk te stellen. Het is een troefkaart van de onverstandige Jung.

Overigens spreekt het nogal vanzelf, dat ieder mens geestelijk deel heeft aan de gemeenschap, waarin hij leeft. En deze gemeenschap is ten slotte de hele wereld. Deze hele wereld met zijn chaos van gebeuren werkt op ons in en wij werken ieder afzonderlijk en in groepen op de hele wereld in. Maar kan dit een reden zijn, bijv. „de andere Europeanen” bij de Nazi-misdaden te betrekken? Wat bedoelt Jung daarmee? Dit: dat de mensen de Nazi-misdaden tot haat, verachting en wraakzucht verwerken. Dat komt hierop neer, dat de mensen hun eigen gedrag en gevoelswereld niet uit eigen bewustwording bepalen, maar dat ze die laten voorgeschrijven door de Nazi's. De Nazi's bepalen praktisch het gedrag hummer tegenstanders. In zeker opzicht zijn ze de geestelijke slaven van de Nazi's. Of, zoals Jung het zegt: „Haat, verachting en wraakzucht zijn ook vormen van het betrokken zijn”. En dit staat volgens Jung een werkelijke bewustwording in de weg. Wat hij eigenlijk met deze bewustwording bedoelt, duidt hij in het gesprek niet verder aan, maar het wordt bij hem tot iets, dat boven de maatschappij zweeft. Het is geëp bewustwording VAN deze maatschappij, maar leidt tot een persoonlijke „verlossing” uit de aardse beslommeringen:

„De verlossing begint, zodra men het eigen betrokken zijn inziet, zodra de mens bewust ervaart, dat dit alles zijn eigen daden en gedachten beïnvloedt. Men wordt zich dit bewust, door er zichzelf telkens weer op te betrappen. Bewustwording is niet gemakkelijk, men is steeds geneigd, zichzelf te bedriegen en te denken, dat men er is. Bewustwording is een proces, dat nooit ophoudt”.

Aan deze bewustwording wijdt Jung dan nog een verdere beschouwing, die ons doet zien, hoe deze soort levensbeschouwing helemaal niet opgewassen is tegen de problemen van de tegenwoordige tijd. Hij zegt:

„Alleen door bewustwording van de eigen schaduwzijde, van het schuldige, banale en gebondene in hemzelf, dat hij liefst ontkent, vindt de mens de eigen roeping en groeit hij tot een persoonlijkheid, die vrijer tegenover collectieve gebondenheden komt te staan. Dit geldt voor ieder mens persoonlijk, voor een volk geldt opvoeding tot bewustheid, zelfcritiek en persoonlijke verantwoording, tegengaan van iedere massavorming en verproletarisering. Het gaat er om, dat men telkens als het daarbuiten verkeerd gaat, in zichzelf zoekt waar de schoen wringt en of het eigen standpunt wel juist is.”

Jung moet ons maar eens vertellen, hoe hij verproletarisering en massavorming met enige kans op succes denkt tegen te gaan. De verproletarisering trekt als onbeheerst maatschappelijk proces over heel de aarde. De massavorming schrijdt met innerlijke dwangmatigheid voort. De moderne staat dringt steeds verder tot massavorming door alle levensuitingen van de mensen in door de staat beheerste organisaties op te vangen.

Uit de maatschappelijke strijd ontstaat telkens nieuwe massavorming voor de dagelijkse strijd om het bestaan en ten slotte om de beheersing van het maatschappelijke leven. Verproletarisering en massavorming liggen in de komende ontwikkeling besloten en niets kan dat tegenhouden. Men zou eventueel een vereniging ter voorkoming van aardbevingen kunnen oprichten, als tot voorkoming verproletarisering en massavorming. Wie zich maatschappelijke doelen stelt, heeft alleen kans op verwezenlijking, als ze in de gang der ontwikkeling besloten liggen.

Het probleem van de bewustwording moet daarom zijn oplossing in de massavorming vinden. Een andere doelstelling is vechten tegen windmolens. En voor de arbeidende bevolking ligt deze oplossing tamelijk dicht voor de hand. Want voor haar ligt de kwestie juist zo, dat ze alleen in de massavorming tot bewustheid komen kan. Voor haar gaat het er om, niet het slachtoffer te worden van de organisatie-machines, die over haar getrokken worden, maar om doelbewust zelf hun eigen massa-organisaties te vormen en te richten. Daarmee wordt dan meteen het maatschappelijk proces tot een bewust gericht gebeuren. Hier begint de enkeling niets. Maar hier kan ieder alleen groeien als persoonlijkheid als deel van de collectiviteit. Collectiviteit en persoonlijkheid zijn voor de arbeidende bevolking geen vijanden, maar elkaars ontwikkelingsvoorwaarden. Bewustwording en collectiviteit zijn voor haar geen tegenstellingen, maar wederkerige levensvoorwaarden. Bewustwording is in de eerste plaats bewustwording van de plaats, die de arbeidende bevolking in de huidige maatschappij inneemt en van de plaats, die ze in KAN nemen. Bewustwording van het banale en gebondene in ons zelf, het vinden van eigen roeping kunnen wij als arbeidende bevolking alleen vinden in de collectiviteit, omdat we alleen niets zijn en ons allen aan de collectiviteit optrekken.

AANDACHT GEVRAAGD.

Abonnementsgelden moeten vanaf heden gestort worden op de post-girorekening No. 168797 ten name van Uitgeverij „De Vlam”, Utrechtsestr. 44, Amsterdam-C.

WAT ONS OPVIEL

Hoe kun je 't zeggen.
„Het is in ons land nog immer zo, dat vooruitstrevende mensen ernstige belemmering ondervinden van de bureaucratie, die ook na de bevrijding overal voortwoerkert.” „Het Parool” v. R'dam. 20 Oct.
Alle zegen komt van boven... af.
Volgens hetzelfde „Parool” heeft Ir. D. Iongh, oud-directeur van het departement van Gouvernements-bedrijven, in een verslagde verklaring, dat volgens zijn oordeel „ons bestuur in de laatste decennia een zegen voor Indonesië is geweest”.
Volgens dezelfde spreker moeten wij „ons scharen achter onze regering, die met tact en voorzichtigheid de orde in Indonesië zal herstellen”.
Hebben de Indonesische en Australische en Nieuw-Zeelandse arbeiders zich dan misschien vergist, en waren de schepen, die naar Indonesië zouden vertrekken niet met „getrainde troepen” en wapens, maar met tact en voorzichtigheid geladen?

(Vervolg van pag. 3)

dan velen onder ons verwacht hebben, zijn voltrok zich niet in één grote slag. De duizendvoudige verscheurdheid der arbeiders der wereld, de gebondenheid aan de denkvoorschriften der burgerlijke traditie en aan de bedriegelijke namen en symbolen der conservatieve „arbeiders”-organisaties, verdwijnen slechts langzaam, in vaak pijnlijke critiek en zelf-critiek.

Het zijn andere Novemberdagen, de dagen van nu, dan die van de jaren 1917—1918. Er ontbreekt veel, ja, het meeste van het uiterlijk verloop, van het élan en de demonstratie. Maar de stroom der ontwikkeling voert met de nieuwe ervaringen en inzichten ook de gehele rijkdom der historische waarheden mee, waarmee de geschiedenis de klassen der onderdrukten begiftigd heeft.

DE BEROEMDE 25%

Een gemeentewerkman schrijft ons: In de oorlogsjaren vertelde de Nederlandse regering ons steeds weer uit Londen, dat na de oorlog er naar gestreefd zou worden, om tot een eerlijke en rechtvaardige verhouding te komen ten opzichte van de beloning der arbeid.

Aan dit voornemen is gevolg gegeven. Het overheidspersoneel kreeg kort geleden de door de pers alom bekendgemaakte 25% loonsverhoging met terugwerkende kracht van 3 Januari 1945. Daarentegen bracht men de kindertoeslag terug van f 2.70 per kind per week tot f 1.70 per kind per week. Wie nu denkt, dat deze arbeiders een zeker bedrag uitgekeerd zouden krijgen zit er net naast. De overgrote meerderheid dezer arbeiders heeft gedurende de laatste jaren een duurtoeslag van 10% genoten, en ook kregen zij nog eens 6% en 5% verhoging, zodat dit bij elkaar 21% bedraagt, wat natuurlijk van genoemde 25% werd afgetrokken. Verder nog de verminderde kindertoeslag, en u kunt wel begrijpen, wat we in onze handen kregen. Een arbeider met 1 kind ontvangt nu 35 ct. meer per week, met 2 kinderen 2 ct. per week, terwijl aan die arbeiders, die meerdere kinderen hebben, een overbruggingsgeld wordt gegeven, anders zouden zij nog minder ontvangen dan voorheen. Tevens hebben zij het voorrecht, dat zij van het te veel verdiende geld niets behoeven terug te geven. Een royale loonsverhoging, nietwaar? Wat men echter onder een rechtvaardige en eerlijke verhouding verstaat t.a.v. de beloning der arbeid, schijnt het volgende te zijn. Het gemeentepersoneel met een inkomen boven f 3000 heeft de 25% verhoging ten volle uitbetaald gekregen, daar het geen onderhandse verhoging had gehad. Voor hen is dus geen overbruggingsgeld nodig. Waarschijnlijk is dit de beroemde rechtvaardigheid. We weten nu, dat ons lijden en strijden in de afgelopen bezettingsjaren niet (of wel?) te vergeefs is geweest. En... over „er zit schiet in” gesproken.

Tussen Regge en Dinkel

De reactie zet haar strijd voort!

In „Algemene Koerier” van Zaterdag 13 Oct., een in Deventer en omgeving versijnde dagblad, hetwelk zegt „politiek neutraal” te zijn, verscheen het tendenzieuze bericht als zou de staking bij Noury en van de Lande zijn geëindigd doordat 45% van de stakers weer aan het werk zou zijn gegaan. Voor we op dit bericht verder gaan, dienen we eerst de „politieke neutraliteit” van dit blad uiteen te zetten. De „Algemene Koerier” moet gezien worden als een voortzetting van het gedurende de oorlog regelmatig verschenen blad „De Koerier”, welks verschijning na de bevrijding is gestaakt. In de redactie zitten nog steeds vier redacteurs, welke onder de Duitse bezetting rustig doorwerkten en mede hielpen aan de verspreiding van het nationaal-socialistische vergif. Alleen de hoofdredactie is vervangen, terwijl de leiding mede in handen is van de soc-dem. onderwijzer Y. Tulp, welke op het standpunt van de N.V.B. staat.

Het is bijna overbodig om te zeggen, dat van dat bericht geen letter waarheid is. Nog steeds staan de Deventer kameraden eensgezind in hun strijd, nog steeds blijft 90% van de arbeiders aan de staking deelnemen. De „Koerier” beweert nu, dat zij dit misleidende bericht van de firma v. d. Lande heeft gekregen, terwijl deze op haar beurt beweert: „es ist nicht wahr”. Onverklaarbaar is het dan echter, dat alle stakers het betreffende nummer met het misleidende bericht netjes in de brievenbus gedeponereerd kregen, hoewel zij geen abonné waren. Hieruit blijkt dus o.i. overduidelijk, dat we te maken hebben met een bewuste poging, om verwarren en verdeeldheid onder de stakende arbeiders te zaaien, om zodoende tot opheffing van het

Met grote smart berichten wij de officiële mededeling ontvangen te hebben, dat in Duitse concentratiekampen vermoord zijn mijn man:

MAX ROODVELDT

in leven secretaris der Landelijke Fed. van Bouwvakarbeiders, alsmede mijn zoon:

ABRAHAM ROODVELDT

Uit aller naam:
H. Roodveldt-Engelschman.
Eemnesserweg 185, Hilversum.

BERICHT

Van het Comité ter verzorging van de laatste rustplaats van de door het fascisme vermoorde revolutionairen gedurende de Duitse bezetting 1940—1945, ontvingen wij het volgende bericht:
De regeling betreffende de begrafenissen en crematie van H. Sneevliet en de negen andere kameraden, is als volgt:
Op Zaterdag 10 November, des morgens om 11.30 uur, vertrek uit de aula P. C. Hooftstraat 183 door Van Eeghenstraat, Koninginneweg, Amstelveenscheweg, Overtoom, Nassaukade naar standbeeld van Domela Nieuwenhuis, waar de stoet ontbonden wordt en gelegenheid gegeven wordt om de trein te nemen, welke 14.35 van C.S. naar Westerveld vertrekt; aankomst Westerveld 15.30.
Tevens zal er gelegenheid bestaan om Vrijdagavond 9 November van 19 tot 21 uur afscheid te nemen van de 10 kameraden in de aula der Begrafenis Associatie, P. C. Hooftstraat 181—183, waar de stoffelijke resten zullen worden opgebaard.
Bloemen eventueel te bezorgen op Vrijdag 9 Nov. vóór 17 uur, P.C. Hooftstr. 181-183.

Machtigen!

Hier, nog half duizend
Van Uw slagen,
Hier staan wij weder
En verheffen ons weder tegen U.

Met al Uw macht
Hebt Ge niet gewonnen.
De wrede kogels
Van Uw veilig geschut
Troffen, doorboorden
Onze vane', onze harten
En velden ons.

Maar ziet, daar omstaat
Een klomp moedige mannen
De vaan, de gehavende
De dóór- en doorboorde
D'aan flarden-geschotene
Opnieuw.

Met al Uw macht
Hebt Ge niet gewonnen.
Hier staan wij weder
Ongebroke', onberouwwol,
Als eertijds, als immer,
En trotseren U.

Uit: „Moderne Prometheus”
van Henr. Roland Holst.

conflict te geraken. Men wil onder geen voorwaarde aan de stakers toegeven, doch zou niettemin graag zo spoedig mogelijk van het conflict af zijn. Temeer, daar de tijd dringt en IN-DE HAVEN VAN DEVENTER SCHEPEN MET GRAAN LIGGEN, WAARVAN HET GRAAN AL-BEGINT TE BROEIEN! Dit is een godschreeuwend schandaal en vormt een aanklacht tegen het misdadige optreden van Noury en van de Lande. Terwijl met de grootste moeite dit kostelijke graan is ingevoerd, teneinde onze hongerende landgenoten van het zo noodzakelijke voedsel te voorzien, bestaat een op louter winstbejag uitziende fabrikant het, om ditzelfde voedsel tot berderf te doen overgaan. De Rotterdamse havenstakers werden door

WOORDEN VAN EEN ONNOZELE (V)

Ere wien ere toekomt. Men zal misschien denken, dat het niets met onnozelheid te maken heeft, die Oog- en Oor-dienst van de regering, maar het is een prachtvondst om lagere onnozelheid voor verdwijnen te behoeven. Het is misschien niet een puur-Nederlandse vinding, ik heb tenminste door een zeer ontevreden Duitser tijdens de bezetting horen zeggen, dat ze bij hem te lande sinds 1933 ook zoiets hadden, maar het voorziet in een Nederlandse behoefte en daar komt het maar op aan.

Dat gezeur van die „Trouw”-lui en dergelijke over onze oude vrijheid, die we Alva met zijn tiende en honderste penningen en zijn zeventienverslieden afgewonnen hebben, moest nu maar eens uit zijn.

Het wordt tijd, dat we eens gaan begrijpen, dat we in een andere tijd leven. Nederland is nu een groot concentratiekamp geworden en ik ben er natuurlijk sterk tegen om het zo te noemen, de naam Vrij Nederland is veel beter, maar de Hogere Onnozelen moeten allen goed begrijpen, dat het in werkelijkheid een concentratiekamp is (we hoeven elkaar toch niets wijs te maken) en dat wij samen onze plichten als kampeiding hebben.

Ik heb gehoord, dat er in die Oog en Oor-dienst ook socialistische zittingen, dat is heel goed, dan krijgen de mensen er vertrouwen in, ik bedoel de gewone onnozele mensen. Die willen ergens met hun gemopper heen en als ze het al aan allerlei instantie-oren geprobeerde hebben, worden ze kwaad en het is dus heel juist van die instanties gezien om zulke mensen dan een nieuw oor aan te wijzen. Zoiets als: Tot nog toe heb je me aan m'n verkeerde oor gezeurd, hier heb je een ander! Men moet met de onnozelheid weten om te springen.

En men moet, als kampeiding, op de hoogte wezen met wat er zo in de barakken en werk-colonnes omgaat. Zonder permissie van de kampeiding kunnen die mensen het kamp niet in of uit, niet van barak of werk veranderen, de kampeiding stelt hun rantsoenen voedsel, kleding, woning, vrijheid, ontspanning vast en hoeveel werk ze daarvoor moeten afleveren en alle rantsoenen zijn klein, behalve de werk-rantsoenen, die worden steeds groter en als je niet oppast, dan komen daar onaangenaamheden van. Want die mensen hebben de onaangename gewoonte om samen te scholen, vooral op hun werk, ze menen zelfs, dat ze daar het recht toe hebben en de erkenne en nette vertegenwoordigers waar ze vroeger achter aan liepen, hebben het bij ze verbruid, zodat je daar niet teveel meer op rekenen kunt.

Het is dus hard nodig, dat de kampeiding weet, wat er zo in de barakken en werk-colonnes gedacht en gezegd en gedaan wordt en die Oog en Oor-dienst is een uitstekend ding. Uitgebreid met een Snuffel en Tongdienst en onder leiding van de hersentrust, die Schermerhorn ons bij zijn optreden in het vooruitzicht stelde, kan er zeker iets uit groeien, dat de onnozele mensen doet begrijpen, dat de oude tijden en de oude toestanden niet terug komen. Tenminste niet die van vóór Mei 1940.

de reactie als saboteurs van onze voedselvoorziening uitgekroten. Wij stellen daarom nu de vraag, hoe dan wel dit optreden betiteld moet worden.

Zoals gezegd, de bedoeling van dit persbericht is niet verwezenlijkt. De stakers staan nog ongebroken naast elkander, zelfs hebben zij aangekondigd dat zij zeer binnenkort tot verscherping van hun actie zullen overgaan en daarbij een beroep op solidariteitsactie van de arbeiders in de Amsterdamse meelfabrieken zullen doen. Op deze poging tot strijdbreken van de reactie bestaat maar één antwoord: GROTERE SOLIDARITET ONDER ALLE HOOFD- EN HANDARBEIDERS! EEN GROTE SOLIDARITEITS-STAKING!

STAKINGEN

In Amerika gaat de stakingsgolf steeds hoger. De arbeiders in de auto-industrie, de New-Yorkse havenarbeiders, de liftbedienden van de wolkenkrabbers, de oliewerkers, zij waren of zijn in felle strijd voor hun lonen en arbeidsvoorwaarden. En de algemene verwachting is, dat de arbeiders van de gehele metaalindustrie over het gehele land binnenkort in staking zullen gaan.

Wat er precies gebeurt is moeilijk op een afstand vast te stellen. De kapitalistische persdienst zijn er niet, om de arbeiders van het ene land op de hoogte te brengen met de strijd van de arbeiders in het andere; met de radio is het hetzelfde geval en de enkele keren, dat men een arbeiderskrant van daar in handen krijgt, is het meestal een met oud nieuws.

Maar wel kunnen we uit de berichten opmaken, dat de verbittering van de arbeiders groeit, tegen de „vredes”-maatregelen, die het kapitaal bezig is te nemen, en die betekenen, dat op kosten van de arbeiders, de bedrijven op de zogenaamde vredes-basis worden gebracht. De kapitalisten grijpen het „uitbreken” van de vrede aan, om de arbeiders eens op hun nummer te zetten en de productie op 'n lonende, liefst een zéér lonende grondslag voort te zetten. Zelfs burgerlijke schrijvers spreken het uit, dat de massa-ontslagen als gevolg van de enorme vermindering van de oorlogsproductie, niet te voorkomen zijn, maar dat de groot-ondernemers dit aangrijpen om het levenspeil der arbeiders een stuk naar beneden te gooien.

Ook is uit de berichten duidelijk op te maken, dat de vakbonden zoveel mogelijk proberen, deze stakingen en die welke nu gaan losbreken, binnen het kader van een vakloonsstrijd te houden. Maar of hen dat gelukken zal, en of de speculatie van het Amerikaanse kapitaal daarop, niet falikant uit zal komen, is de vraag. De Amerikaanse arbeiders zijn voor een groot deel niet opgevoed in een school, om lang en gehoorzaam achter een soort radicale Kupersen aan te lopen. Het „help jezelf” is hun niet vreemd, en dat is voor het zelfstandig optreden der arbeiders van groot belang. De Amerikaanse arbeiders maken zich minder illusies over de goede wil van hun broedheren en de met twee monden sprekende besturen, die met die broedheren aan de conferentietafels gaan zitten, dan de Europese arbeiders nog vaak doen.

In Engeland gaan de stakingen steeds verder. De arbeiders, die in havens, fabrieken en mijnen in zogenaamde „wilde” stakingen zijn, krijgen tegelijk de les in wat een „socialistische” regering, hun vakbondsleiders en hun parlementaire partijen, betekenen. De „socialistische” ministers richten zich, als volmaakte Drees-en, tegen elke staking der arbeiders. Niet de havenbaronnen worden bij hun nek genomen door de „arbeiders-regering”, maar er worden soldaten gestuurd, die het lossen en laden verrichten.

De vakbondsleiders bezweren en gebieden de arbeiders, onmiddellijk hun stakingen te beëindigen. De verslechtingen zijn nu eenmaal volgens de papieren, die zij met de ondernemers ondertekend hebben, in orde; overigens moeten zulke dingen aan hen overgelaten worden, zij zullen wel zorgen, enz. enz. Hetzelfde hiedje als hier in de Rotterdamse haven.

De arbeiders-partij, tapt uit hetzelfde vaatje. De arbeiders brengen de nationale voedselvoorziening in gevaar, onverantwoordelijke elementen, betreurenswaardig gebrek aan discipline, enz.

De Engelse C.P., die graag de arbeiders achter zich wil krijgen, maar ook graag het de regerings-socialisten naar de zin wil maken, probeerde een poosje over de stakingen warm en koud uit één mond te blazen, maar

heeft zich al gauw ook tegen de arbeiders gekeerd. Ze moeten zich aan de bevelen van hun vakbondsbestuurders houden, ze mogen de positie van die heren niet verzwakken, ze mogen de onderhandelings-machinerie niet beschadigen, in 't kort, ze mogen niet zelf weten en beslissen wat ze doen en laten zullen.

We lazen een artikel in een Engels burgerlijk blad, de „New Statesman and Nation”, over deze stakingen. Daarin uit de schrijver zijn verwondering over de bekwaamheid, waarmee de gewone bedrijfsarbeiders deze hun stakingen zelf leiden en doorvoeren. Geen sprake, zegt hij, van enige wanorde. Nooit zo'n ordelijke staking gezien. De arbeiders kiezen hun eigen leidingen in de staking, breiden de strijd naar andere bedrijven uit, zenden vertegenwoordigers naar elkaar, die samen de algemene strijtleiding vormen en beslissen zelf in hun algemene vergaderingen over wat er gebeuren moet. Een bijdrage b.v. van een zich noemende groep „Revolutionaire Communisten” van f 300.— werd geweigerd, omdat de arbeiders op geen enkele manier toelaten, dat politieke groeperingen hun stempel op hun strijd drukken. Ook daarmee hebben de arbeiders natuurlijk te maken: Dat er geprobeerd wordt, voor allerlei politieke standjes reclame te slaan uit hun strijd. De arbeiders tonen daardoor meer inzicht te hebben dan zulke groepen, die het a b c van de arbeidersstrijd in deze tijd nog leren moeten: en tonen, mocht revolutionair, noch communistisch te zijn.

De stakingen in Nederland, vooral die in de Arbeidsreserve en de bouwvakken, hadden veel minder het karakter van een zelf doorvoeren van de strijd door de arbeiders. Beperking van zulke stakingen tot de objecten van de Arbeidsreserve kunnen het Nederlandse kapitaal niet denzen. En het doorvoeren van sympathie-stakingen van de bouwvakarbeiders der E.V.C., door de landelijke leiding, van bovenaf en met allerlei tegenstrijdige orders, ter hand genomen, kunnen nooit veel effect sorteren.

Voor de bouwvakarbeiders, zowel als voor de arbeiders van D.U.W., DIWERO, Arbeidsreserve en welke fraaie namen er nog meer mogen uitgevonden zijn, geldt haast nog meer dan voor de arbeiders in de fabrieken, dat ze vanaf het begin de beslissing en de uitvoering van hun strijd zelf in handen moeten hebben en houden. Het zal het kapitaal een zorg zijn, of een bouwwerk een week later gereed is, of dat het puin een week later geruimd is. Een staking, beperkt tot die bedrijven, kan het kapitaal op zijn doolie gemak aankijken en afwachten tot de arbeiders van honger het moeten opgeven. Daarmee is het stakingswapen niet veroordeeld. Maar wel de beperkte staking. Elke staking moet een begin zijn, dat zich uitbreidt naar andere bedrijven, naar transport, metaal, textiel, overal waar maar verbinding verkregen kan worden. En dat uitbreiden kunnen de arbeiders die in strijd zijn, zelf het beste. Zij hebben oneindig meer te zeggen over de gevoelens van solidariteit, eenheid en gemeenschappelijk arbeiders belang, dan de beste centrale leiding.

„Van onder op” is niet maar een wenselijkheid, een mooie leus, maar het is een absolute noodzakelijkheid, ook voor het voeren van de strijd zelf.

De bestaande verbindingen, zoals van de E.V.C., moeten hieraan dienstbaar gemaakt worden. De E.V.C.-instanties hebben de arbeiders niet alleen te zeggen dat zij zelf de strijd moeten voeren, maar hen ook aanwijzen hoe zij dat kunnen. En metterdaad tonen, dat zij daartoe over de mensen en de organen der E.V.C. kunnen beschikken en daarop rekenen.

(Vervolg van pag. 2)
kleding, warmte en dekking. Arbeiderskinderen op blote voeten in Nederland, België, Frankrijk, Italië, Griekenland, Bulgarije, Roemenië, Hongarije, Oostenrijk, Duitsland, enz. enz.

Een hier en daar uitbarstend gerommel, een nog niet nabije donder uit honderden miljoenen kelen... De strijd tussen kapitaal en arbeid wordt gevoerd... er wordt aan de arbeiderslevens nog meer geknibbel, nog dieper worden ze in het pauperisme gedreven. In de wetenschappelijke instituten wordt naarstig uitgerekend, waar de levende werkmachine van leven kan. Zoveel calorieën voor zwaar werk, minder voor lichter arbeid... Maar in de fabriekshallen, op de binnenplaatsen, in de straten wordt overlegd... dof dringt het door tot de kantoren der trusts, tot de conferentietafels der „arbeidersleiders”, naar de ministeries. Er is storm op til.

Uniformeren der jeugd. Aanbieding van goede kleren (uniform), sigaretten, een uitvoerig in de propaganda beschreven maaltijd... de jeugd gaat marcheren... Nog zijn de lijken niet begraven... reeds klinken de nieuwe bevelen... voor de nieuwe oorlog.

Maar er is toch de „vrije” film, de radio, de pers, ook voor de arbeiders? Bevrijd van de nazi-dwang...

Leugen! daar zijn de Persraad, Nationaal Radio-Instituut, sanering op kunst- en toneelgebied. Andere instituten worden opgericht of zijn het reeds. Daar zijn de „oog- en oor”-organisaties, Bureau voor Nationale Veiligheid, een speciale brigade onder leiding van het M.G. Deze laatste, de eerste voorlopers van de nieuwe „geheime” organisaties, die uit zullen groeien tot instituten, „die alles weten en alles moeten weten”.

Staatsbemoeiing op elk gebied. Voorlooper van de algehele staats-dictatuur. Staats-„bemoeiing” drukt haar stempel op de opvoeding van de jeugd, op de culturele ontwikkeling van de arbeidersmassa's, staatsbemoeiing betekent de volkomen verslaving van de massa's in dienst van het zich opnieuw vestigende Nederlandse kapitaal. Verstengeld met en voor een deel ondergeschikt aan het internationaal kapitaal.

Er wordt strijd gevoerd. De Communistenbond „Spartacus” probeert bij de arbeidersklasse het bewustzijn te wekken, dat alleen de strijd van de werkers, een eenheid vormend in de keten van bedrijven, waaruit de wereld bestaat, ons behoeden kan voor de volkomen ondergang in een afgrond van elende en dood.

Onze propaganda-geschriften trachten een beeld te geven van de machten, die de miljoenen volkeren en de aarde beheersen, en bij onze klassegenoten het bewustzijn te wekken, dat ZIJ, en ZIJ alleen een macht kunnen vormen, die instaat is deze dodenrit naar de afgrond te keren.

Wij roepen hen op, die het met de inhoud van onze geschriften en bladen eens zijn, zich te verenigen in de „Vereniging van Spartacustevrienden”, teneinde met ons mee te vechten tegen de geestelijke en culturele slavernij, waarin onze bezitters ons gebracht hebben en meer en meer willen brengen. Van daad tot weten, van weten tot de daad. Adres voorlopig organisatie-comité V.S.V.: Beursstraat 17, Amsterdam-C.

VERGADERINGEN.

Amsterdam (Centrum). V.S.V. op Maandag 5 Nov. in gebouw Breuwerstraat, hoek Planckiusstraat. Aanvang half acht. Onderwerp: Rusland.

Amsterdam (Oost). V.S.V., op Zondagmorgen 11 November in gebouw „Archipel”, Minahassastraat hoek Celebesstraat. Aanvang 10 uur.

Rotterdam. Openbare Vergadering Comm. Bond „Spartacus” in gebouw Zuider Volkshuis, Brink op Zondag 11 November. Aanvang half elf. Zaal open 10 uur. Onderwerp: Wat wil Spartacus? Debat vrij. Toegang vrij. Vanuit de stad te bereiken met lijn 3.

10 November 1945

Prijs 15 cent

5e Jaargang - No. 45

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOUDESTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgros 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

De Meesterzangers van Neurenberg

De stad, waarin een dezer dagen het merkwaardigste proces der geschiedenis beginnen zal, behoort niet tot de brandpunten van het historisch gebeuren. Zij is, waar het betekenis betreft, niet te vergelijken met de hoofdsteden van Europa, nooit was ze residentie van een regerend vorstehuis, ofschoon haar burggraven op de keurvorstentzels van Brandenburg en zodoende later op de Pruisische koningstroom plaatsnamen. Het huis Hohenzollern stamde af van de Neurenberger burcht.

Toch heeft de wereld, door verschillende oorzaken, van het bestaan van deze oude, mooie stad, kennis genomen. In de moderne tijd heeft de pornograaf (vuilschrijver) Julius Streicher haar een bijzonder slechte naam bezorgd. Door hem werd ze de stad van „Der Stürmer”, een tijdschrift het meest gelezen orgaan der Hitlerbeweging, die hierin de juiste weergave van haar geestesgesteldheid vond. De uitgever zit tegenwoordig in een cel van de Neurenbergsche Stadsgevangenis en wacht op zijn proces als „grote” oorlogsmisdadiger; een onverdiende eer. Neurenberg was ook de stad van de Hitler-partijdagen, deze grote tentoonstelling van het in de staat georganiseerde gangsterdom, tot welker toeschouwers vóór 1939 de meeste diplomatieke vertegenwoordigers der latere oorlogstegenstanders van Duitsland behoorden — uit diplomatieke beleefdheid. Zij waren daar getuige van de eerste tot wet gemaakte vrijbrief van ter vergassing en soortgelijke uitroeiing der Europese Joden, want daar werden de „Neurenberger wetten” afgekondigd, de opheffing van het bed-geheim en het verbod van „rassen-schendende-huwelijksvoltrekkingen”, die tot aan Mei van dit jaar en niet alleen tijdens de bezettingsjaren, voor trouwlustige Duitse Joden met niet-Joden ook hier golden heeft, en moest gelden, omdat Nederland, evenals vele andere landen, de voor 1933 met Duitsland gesloten verdragen loyaal nakwam.

Minder politieke mensen denken nog steeds ontoeroerd en dankbaar aan een andere Neurenbergsche specialiteit, de wereldbekende koecken, wier smakelijke export het geschade prestige der stad bij gedachteloze fijnproevers altijd weer redde. En miljoenen kinderen op de wereld hebben met Neurenbergsche speelgoed gespeeld, zonder dat hun ouders eraan dachten, dat de hiervoor bestede ponden, dollars en guldens omgemunt werden tot bommenwerpers en raket-bommen, die zoveel ouders kinderloos en zoveel kinderen tot wezen maakten.

Het moderne Neurenberg heeft geen goede naam ondanks zijn prachtige, oude huizen en zijn heerlijke ligging in het gezegende Frankrijk, vacanteoord voor generaties van buitenlandse toeristen uit alle landen der aarde, en dankbaar onderwerp voor de aandachtkaart-industrie. Wat daarvan nog wel overgebleven zal zijn? Of de bron met het

ganzemannetje er nog wel staat, waaromheen Jacob Wasserman zijn roman weefde? Of de oude wallen nog staan zullen en de Herberg, het „Bratwurstgloekle” en het afschuwelijke Germaanse museum?

En dan is Neurenberg ook de stad van Albrecht Dürer. Wie dat is? Geen bloedverwant van Julius Streicher en ook geen geestverwant, hoewel minder eerlijke nazi-bonzen, die hun zweinerijen niet openlijk bedreven, zich op hem beriepen. Hij heeft totaal niets met hen te maken en dit niet alleen, omdat hij al 400 jaar dood is. Hij is één der groten in de kunst, een vormgever van het humanistische tijdperk, natuurlijk uitsluitend in de kunstvorm en -uitingen van zijn tijd; één, waarin de geschiedenis van het menselijk genie een van haar vleesgeworden getuigen schiep. Dat was eens in Neurenberg, in de vrije stad der handwerkersgilden, waar tussen de enge muren de wieg der moderne bourgeoisie gestaan heeft. De mooie, oude huizen, die wij eens zo bewonderden, waren de getuigenissen der middeleeuwse stedelijke cultuur, de oude wallen beveiligden de privileges en het bezit der ingezetenen meesters tegen de begeerte der feodale heren. Angstvallig probeerden de meesters hun rechten te beschutten, niet slechts tegen de toestroom van stadsvreemde nijverheid en handel, maar zelfs tegen het doorbreken van de dichtregels, die de ijverig kunstbeoefenende schoenmakers, kleermakers, bakkers, slaggers en andere handwerkers hadden opgesteld. Zij hadden niet alleen spelregels der stedelijke productie en politiek, zij reglementeerden ook de Muzen.

De toondichters der Duitse bourgeoisie, de componist der Wilhelmse krachtpatserij en het sabelgekletter, Richard Wagner, heeft deze Meesterzangers van Neurenberg in een opera geschilderd, die de trommelvliezen gelukkig weinig bezeert. Hierin heeft hij de tragedie van de ondergang der middeleeuwse „zangregels”, op een, in dit geval niet onverdragelijke manier, laten zien. Deze „meesterzangers van Neurenberg” behoort tot het vaste rantsoen van het wereldbekende opera-repertoire, in New-York zo goed als in Londen, in Parijs alsook in Moskou, waar in 1939 Eisenstein, eens de regisseur van de film „Pantserkruiser Potemkin”, ter ere van het toenmalige Duits-Russische vriendschapsverdrag, de opera's van Richard Wagner in de „Sowjet”-hoofdstad onsceneerde. Dat heette toen „tactische cultuur-propaganda”, omdat het gepatenteerd wijze vriendschapsverdrag met Hitler, zonder Wagner-muziek de nodige bombastische wijding zou hebben ontbeerd.

De meesterzangers der geallieerde jurisprudentie zullen in het Neurenberger proces als rechtbank fungeren. Hun aanklacht tegen een tamelijk willekeurig uitgezocht aantal politieke bandieten, is een meesterstuk van juridische nauwkeurigheid, waaraan men ziet, hoe de opstellers getracht hebben, de spelregels der traditionele Westelijke rechts-

pleging te verenigen met de behoefte aan historische rechtvaardiging. Dit is niet altijd gemakkelijk geweest. Want dit proces is het eerste in de rechtsgeschiedenis en is niet anders dan een handige rechtvaardigingspoging van de overwinnende oorlogs-verantwoordelijken, ten koste van de verliezende verantwoordelijken. Geen van de plechtig rechtsprekende heren twijfelt er een ogenblik aan, dat bij een omgekeerd oorlogs-einde de rollen verwisseld zouden zijn geweest en dat de dikke Hermann Göring, de meester der stomiteit, dan aan zijn vele ambtsgewaden ook nog dat van president van de rechtbank toegevoegd zou hebben.

In vier delen wordt de aanklacht tegen de „hoofd-misdadigers”, die in werkelijkheid slechts de Duitse uitvoerders zijn van de internationale misdaad tegen het leven, voorgelegd. De aanklacht staat en valt met het eerste deel, zoals „The Times” juist en oprecht opmerkt. Is de nazi-beweging als geheel, zijn haar instellingen en hoofd-functionarissen als midadig in de zin van de erkende strafrechtgrondslagen te beschouwen? Ons interesseert het bitter weinig, hoe dit formeel beantwoord kan worden. Voor de offers van deze vorm van arbeiders-uitbuiting is het absoluut hetzelfde, of hier formeel „recht” gekwetst zou worden of niet. Het onderdeel der arbeidersklasse berust op andere normen. Maar de meesters van het recht in Neurenberg kennen slechts hun recht, het recht van hun klasse als grondslag voor de „rechtspelling” en daarom heeft de „Times” enige scrupules, evenals de rechters uit de Westelijke landen, waarin met de spelregels van het formele klasserecht nog rekening gehouden wordt, voorzover het het „staatsbelang”, spreekt uit: het belang der bezitters, toelaat. Zonder twijfel brengt de Russische vertegenwoordiger de beste zenuwen voor dit proces mee, hem kan een „ongunstige uitwerking” op het publiek nooit in de war brengen. Ongunstige uitwerking en reagerend publiek zijn begrippen, die in het nieuwe „sowjet”-woordenboek niet meer voorkomen.

Het is een pijnlijk proces, ofschoon miljoenen er met ongeduld en begrijpelijk wraakverlangen naar uitzien. Het zou misschien te rechtvaardigen zijn, als de aanhef zowat geluid had als volgt:

Aanklacht tegen een aantal staats-functionarissen der Duitse staat wegens hun, vóór 1939 op gronden van zakelijke belangen en diplomatieke beleefdheid bij de geallieerden onbekend gebleven misdaad, en buiten beschouwing latende de gehele mede-verantwoordelijkheid der geallieerde regeringen, in het bijzonder de vriendschappelijke verdeling van Polen tussen Hitler en Stalin....

Dat deze opdeling van Polen schuchter verzwegen wordt in de aanklacht, ofschoon ze de gegarandeerde objectiviteit der bewijsvoering zou dienen, is vanzelfsprekend. De tijdelijk goede verstandhouding met Moskou is toch zeker een kleine historische, en daarom in dit geval ook juridische oncorrectheid, waard.

(Zie vervolg op pag. 2, 3e kolom)